

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-150>

УДК 338.48:502.3(477.8):630.6:364.62-78

Дубовіч Іон Андрійович

кандидат географічних наук, спеціаліст з міжнародного права,
професор, завідувач кафедри економіки, туризму та рекреації,
Національний лісотехнічний університет України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3719-7957>

Джус Орест Романович

аспірант,
Національний лісотехнічний університет України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-8080-409X>

Дубовіч Андрій-Богдан Іонович

студент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4861-8357>

Ion Dubovich, Orest Dzhus

Ukrainian National Forestry University

Andriy-Bohdan Dubovich

Lviv Polytechnic National University

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ: ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ І РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВИХ

ECOLOGICAL TOURISM IN THE UKRAINIAN CARPATHIANS: ECONOMIC EFFICIENCY AND REHABILITATION POTENTIAL FOR WOUNDED MILITARY PERSONNEL

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність формування моделі екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат в умовах сучасних викликів, зумовлених війною Росії проти України. Актуальність наукового дослідження визначається зростанням потреби у комплексній реабілітації поранених військових. Встановлено, що природно-рекреаційний потенціал лісових екосистем регіону Українських Карпат недостатньо використовується у відновленні поранених військових. Узагальнено теоретичні підходи до розвитку екологічного туризму та окреслено суперечності між збереженням екосистем та їх економічним використанням. Запропоновано модель екологічного туризму, що поєднує економічну ефективність, принципи сталого розвитку та реабілітаційно-рекреаційну функцію на території лісового фонду Українських Карпат. Доведено доцільність створення реабілітаційно-рекреаційних центрів, які сприятимуть відновленню поранених військових та економічного розвитку регіону. Визначено основні компоненти моделі екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат та її економічний ефект.

Ключові слова: екологічний туризм, економічна ефективність, сталий розвиток, лісові екосистеми, біорізноманіття, лісовий фонд Українських Карпат, реабілітаційно-рекреаційний центр.

Summary. The article substantiates the need to form a scientifically balanced model of ecological tourism in the territory of the forest fund of the Ukrainian Carpathians in the conditions of modern socio-economic challenges caused by the full-scale war of Russia against Ukraine. The relevance of the study is due to the growing need for comprehensive rehabilitation of wounded soldiers and the limitations of traditional approaches, which are mainly focused on the medical and psychological aspects of recovery. It is proven that the natural and recreational potential of the forest ecosystems of the Carpathian region is insufficiently used in the system of rehabilitation, recreation and social adaptation of the military. Theoretical approaches to the development of ecological tourism are summarized and key contradictions between the needs for the preservation of natural ecosystems and their economic use are identified, as well as between the high potential of the tourism industry and the low level of infrastructure and investment support. The conceptual principles of the ecological tourism model are proposed, which integrates economic efficiency, the principles of sustainable nature management and the social function of the rehabilitation of wounded soldiers. It is substantiated that the creation of specialized rehabilitation and recreation centers on the

territory of the forest fund of the Ukrainian Carpathians will contribute to improving the quality of recovery of wounded soldiers through the use of natural medical and recreational resources (climate, silence, forest therapy, etc.), promotes more effective physical and psycho-emotional recovery, accelerating the return of wounded soldiers to active life and social integration, and will also stimulate the socio-economic development of the region. The key structural components of the ecological tourism model are identified: infrastructural, organizational, economic and social. The presence of a multiplier effect from the development of ecological tourism is proven, which is manifested in the creation of jobs, the growth of incomes of local communities and the activation of related industries. Special attention is paid to the integration of ecological tourism into the rehabilitation and recreation system through the implementation of therapeutic practices, in particular forest therapy and adapted tourist routes. The main barriers to the development of ecological tourism are identified and ways to overcome them are proposed, including improving regulatory support, attracting investments and developing intersectoral partnerships. It was concluded that the implementation of the proposed model of ecological tourism will provide a synergy of economic, environmental and social effects, contribute to the sustainable development of the Carpathian region and increase the efficiency of the rehabilitation of wounded soldiers.

Keywords: ecological tourism, economic efficiency, sustainable development, forest ecosystems, biodiversity, forest fund of the Ukrainian Carpathians, rehabilitation and recreation center.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічної трансформації України, зумовленої повномасштабною війною Росії проти України, особливої актуальності набуває проблема ефективної реабілітації поранених військових, їхньої соціальної адаптації та реінтеграції у мирне життя. Чинна система реабілітації в Україні переважно зосереджена на медичних і психологічних аспектах відновлення [17], тоді як потенціал природно-ресурсного середовища, зокрема територій лісового фонду, що має вагомe значення для реабілітації та рекреації, залишається недостатньо використаним.

Лісовий фонд Українських Карпат, що вирізняється високим природно-рекреаційним потенціалом, залишається недостатньо інтегрованим у систему комплексної реабілітаційно-рекреаційної системи поранених військових, а також неповною мірою залученим до соціально-економічного розвитку регіону через інструменти екологічного туризму.

Крім того, сьогодні існує низка суперечностей між необхідністю збереження лісових екосистем і потребою їх використання для туристичних, рекреаційних та реабілітаційних цілей; між потенційною економічною ефективністю екологічного туризму і недостатнім рівнем інвестиційного забезпечення, розвитку інфраструктури й ефективності управлінських механізмів; між зростаючим попитом на рекреаційні та реабілітаційні послуги і відсутністю спеціалізованих туристично-реабілітаційних продуктів тощо.

Таким чином, проблема наукового дослідження полягає у відсутності науково обґрунтованої та практично адаптованої моделі екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат, яка б інтегрувала економічну ефективність, природно-ресурсну сталість та соціальну спрямованість на реабілітацію та рекреацію поранених військових, ветеранів війни та членів їхніх сімей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження щодо сучасного стану та перспективи розвитку екологічного туризму в Карпатському регіоні України здійснюються

як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Зокрема, Москв'як Я.С. [10] акцентує увагу на ключових напрямках розвитку екологічного туризму в Україні, особливо в Карпатському регіоні, підкреслюючи важливість ресурсного потенціалу для екологічного туризму Карпат.

Питання сучасного стану та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні висвітлено в наукових працях Замули І.В. та Кирилюка Д.Р. [8].

Заваріка Г.М., Зеленко О.О., Швецова О.В. досліджують сучасні глобальні виклики в туристичній індустрії та визначають можливості розвитку екологічного туризму як перспективного напрямку як для світової, так і для української сфери подорожей і туризму [6].

У працях Табенської О.І. та Прилуцького А.М. [12] проаналізовано актуальні тенденції та заходи які сприяють соціально-економічному розвитку регіонів і підтримують функціонування екологічного туризму як під час воєнного стану, так і в післявоєнний період.

Комплексне вивчення проблем реабілітації поранених військових і ветеранів війни здійснюються багатьма вченими. У окремих наукових дослідженнях аналізуються особливості комплексної реабілітації поранених військових [11], акцентується увага на суттєвому зростанні кількості військовослужбовців, які потребують реабілітації після 2022 року [2], а також аналізуються українські закони та підзаконні акти, які регулюють надання реабілітаційної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей [17]. Незважаючи на зростання інтересу до екологічного туризму, а також дослідження щодо реабілітації поранених військових, сьогодні відсутня цілісна науково обґрунтована соціально-економічна модель екологічного туризму, його розвитку на території лісового фонду, яка б одночасно забезпечувала стале використання природних ресурсів [18], економічну ефективність для місцевих громад й виконувала соціальну реабілітаційно-рекреаційну функцію поранених військових.

Метою статті є розроблення науково обґрунтованої моделі екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат із визначенням її економічної ефективності та оцінкою потенціалу використання в рекреаційно-реабілітаційній системі поранених військових, а також обґрунтування організаційно-економічних і правових механізмів їх впровадження з урахуванням принципів сталого розвитку, екосистемного підходу та інтеграції до європейських практик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загострення соціально-економічних викликів, спричинених повномасштабною війною, зумовлює необхідність пошуку ефективних механізмів відновлення людського потенціалу. Особливої актуальності набуває вдосконалення системи реабілітації поранених військових. Перспективним напрямом у цьому контексті є впровадження моделі екологічного туризму, насамперед, на території лісового фонду Українських Карпат, що поєднує відновлювальні практики з раціональним природокористуванням та економічною доцільністю. Реалізація цієї ініціативи матиме комплексне соціальне, екологічне та економічне значення, поєднуючи ефекти у сфері охорони здоров'я, розвитку територій та сталого природокористування [1; 3].

Соціальний ефект полягає у підвищенні якості та доступності реабілітаційно-рекреаційних послуг. Використання природних лікувально-рекреаційних ресурсів (клімат, тиша, лісотерапія тощо) сприяє ефективнішому фізичному та психоемоційному відновленню, пришвидшуючи повернення поранених військових до активного життя та соціальної інтеграції.

З економічної точки зору створення реабілітаційно-рекреаційних центрів виступають каталізатором розвитку гірських територій, стимулюючи створення робочих місць (у сфері медицини, туризму, рекреації, обслуговування та ін.), розвиток інфраструктури та зростання доходів місцевих громад. Додатково формується мультиплікативний ефект через залучення суміжних галузей – туризму, малого бізнесу, виробництва локальної продукції та ін.

Важливим є також екологічний аспект – за умови дотримання принципів сталого розвитку [13; 16], такі ініціативи сприяють раціональному використанню лісових ресурсів, підвищенню екологічної свідомості та збереженню природних екосистем, дозволяючи поєднати економічну вигоду з невиснажливим природокористуванням.

У ширшому контексті післявоєнного відновлення України створення реабілітаційно-рекреаційних центрів забезпечує синергію між соціальною підтримкою населення, економічним розвитком регіонів та екологічною збалансованістю розвитку територіальних громад.

Згідно з сучасними дослідженнями, після початку повномасштабної війни (24.02.2022), суттєво зросла кількість військових, які потребують комплексної реабілітації [2], що створює значне навантаження на систему охорони здоров'я. За інформацією Міністерства оборони України, понад 75% поранених військових проходять реабілітацію [14], що підтверджує масштабність попиту на відповідні послуги.

Саме тому вважаємо, що з метою забезпечення ефективного відновлення поранених військових доцільно створювати спеціалізовані реабілітаційно-рекреаційні центри на території лісового фонду Українських Карпат. Такий підхід забезпечує поєднання медичних, соціальних та економічних ефектів, сприяючи відновленню здоров'я поранених військових та розвитку місцевих територій. Використання природних ресурсів та умов (клімат, тиша, естетика ландшафтів, фітонциди тощо) Карпатського регіону України [4] позитивно впливають на фізичний і психоемоційний стан людини. Це сприяє зниженню рівня стресу та пришвидшує процес соціальної адаптації поранених військових, підвищуючи ефективність реабілітаційних заходів і розширюючи їхню доступність.

Зазначимо, що Українські Карпати мають значний природно-ресурсний потенціал для розвитку екологічного туризму [5] завдяки високому рівню біорізноманіття, сприятливим кліматичним умовам та ін. Це створює основу для формування ефективних туристично-рекреаційних практик, орієнтованих на відновлення здоров'я людини та розвиток територіальних громад.

Розвиток екологічного туризму сприяє економічному зростанню регіону, підвищенню доходів населення та зміцненню позитивного іміджу територій.

Водночас відсутність комплексного підходу до інтеграції екологічного туризму з реабілітаційно-рекреаційною функцією зумовлює потребу в розробленні нових моделей, що враховують як економічну ефективність, так і екологічні обмеження.

З наведеного випливає актуальність дослідження, що визначається необхідністю:

- формування соціально-економічної обґрунтованої моделі екологічного туризму;
- забезпечення раціонального використання лісових ресурсів;
- впровадження сучасних реабілітаційно-рекреаційних практик;
- узгодження соціальних, екологічних та економічних інтересів тощо.

Запропонована модель екологічного туризму ґрунтується на поєднанні реабілітаційної, рекреаційної, соціальної та економічної складових і передбачає мінімізацію антропогенного навантаження на лісові екосистеми.

До ключових елементів моделі екологічного туризму належать:

- інфраструктурний (створення реабілітаційно-рекреаційних центрів і відповідних маршрутів);
- організаційний (взаємодія зацікавлених сторін);
- економічний (інвестиції та фінансування);
- соціальний (інтеграція поранених військових у мирне життя та підвищення якості їхнього життя).

Інтеграція екологічного туризму в систему реабілітації та рекреації може реалізовуватися через терапевтичні практики, зокрема лісотерапію, пішохідні маршрути, соціально-адаптаційні програми тощо.

Серед основних перешкод розвитку екологічного туризму слід виокремити недосконалість нормативно-правової бази [7; 9], обмежене фінансування та недостатній рівень розвитку інфраструктури [12; 15]. Їх подолання потребує вдосконалення законодавства, розвитку партнерства, залучення інвестицій і впровадження стандартів

якості туристичних послуг, екологічної безпеки та забезпечення сталого природокористування. Основні результати дослідження інтеграції екологічного туризму у реабілітаційно-рекреаційну систему представлені у таблиці 1.

Економічна результативність моделі екологічного туризму визначається через розвиток туристичних послуг, інфраструктури та партнерських програм, а також позитивний вплив на місцеві громади. Реалізація моделі передбачає застосування механізмів державно-приватного партнерства, кластерного підходу та використання різних джерел фінансування, включаючи міжнародну допомогу. Важливим напрямом реалізація моделі екологічного туризму є вдосконалення економіко-правового забезпечення, гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами та створення стимулів для розвитку екологічно відповідального бізнесу. Запропонована модель також відкриває можливості інтеграції до європейського простору екологічного туризму через адаптацію сучасних практик управління та участь у транскордонних еколого-туристичних ініціативах.

Таблиця 1 – Систематизація результатів дослідження інтеграції екологічного туризму у реабілітаційно-рекреаційну систему

№ п/п	Напрямок результату	Зміст результату
1	Обґрунтування актуальності	Доведено необхідність пошуку нових механізмів відновлення людського потенціалу в умовах війни, зокрема вдосконалення системи реабілітації поранених військових.
2	Запропонований підхід	Обґрунтовано доцільність впровадження моделі екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат як складової реабілітаційно-рекреаційної системи.
3	Соціальний ефект	Підвищення якості та доступності реабілітаційних послуг; покращення фізичного і психоемоційного стану поранених військових та прискорення соціальної адаптації.
4	Економічний ефект	Стимулювання розвитку гірських територій, створення робочих місць, розвиток інфраструктури, зростання доходів громад і мультиплікативний ефект у суміжних галузях.
5	Екологічний ефект	Рациональне використання лісових ресурсів, збереження екосистем, підвищення екологічної свідомості, забезпечення сталого природокористування тощо.
6	Практичне рішення	Створення спеціалізованих реабілітаційно-рекреаційних центрів на території лісового фонду Українських Карпат із використанням природних лікувально-рекреаційних факторів.
7	Науковий результат (модель)	Розроблена модель екологічного туризму поєднує реабілітаційну, рекреаційну, соціальну та економічну складові з мінімізацією антропогенного впливу на лісові екосистеми.
8	Структура моделі	Визначено ключові елементи: інфраструктурний, організаційний, економічний і соціальний.
9	Інструменти реалізації	Запропоновано використання терапевтичних практик (лісотерапія, пішохідні маршрути, соціально-адаптаційні програми та ін.) у системі реабілітації.
10	Виявлені проблеми	Визначено основні перешкоди: недосконалість законодавства, обмежене фінансування, слабка інфраструктура та ін.
11	Шляхи вирішення	Запропоновано вдосконалення законодавства, розвиток партнерства, залучення інвестицій та впровадження стандартів якості у сфері туризму, екологічної безпеки та природокористування.
12	Стратегічне значення	Показано, що модель забезпечує синергію соціальних, економічних та екологічних ефектів у контексті післявоєнного відновлення України.

Джерело: розроблено авторами

Оцінювання ефективності реалізації моделі екологічного туризму доцільно здійснювати за системою екологічних, економічних і соціальних

показників, включаючи стан екосистем, рівень зайнятості, інвестиційну активність та результати реабілітаційних заходів. Рис. 1.

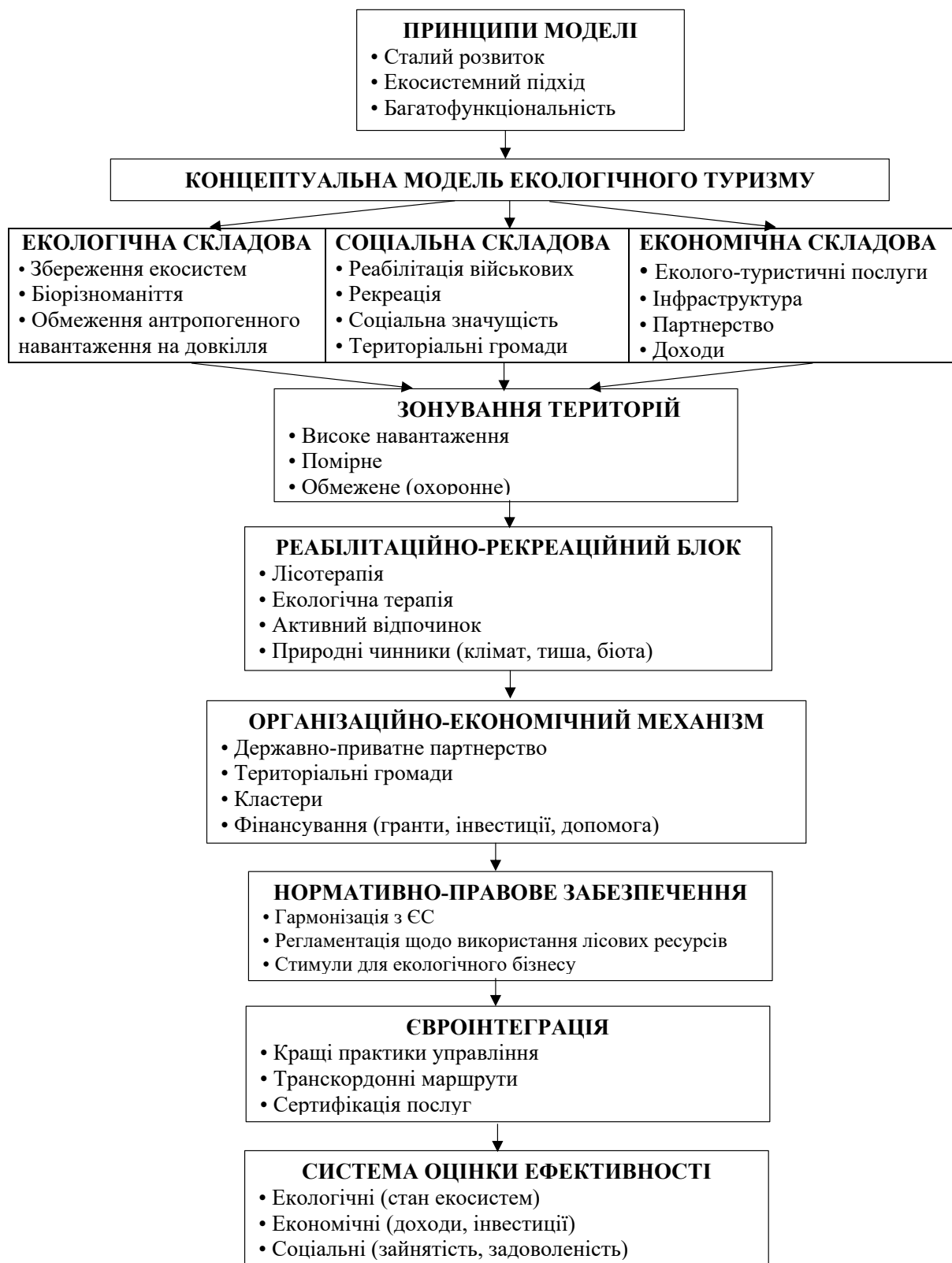

Рисунок 1 – Концептуальна модель екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат

Джерело: розроблено авторами

Висновки. В умовах воєнних і післявоєнних викликів в Україні особливої актуальності набуває модернізація системи реабілітації поранених військових шляхом інтеграції інноваційних підходів, серед яких вагомим місцем посідає екологічний туризм. Наукове дослідження засвідчує, що природно-ресурсний потенціал лісового фонду Українських Карпат є значним, проте нині використовується недостатньо ефективно у сфері реабілітаційно-рекреаційної діяльності, що обмежує його соціально-економічний ефект.

Запропонована модель екологічного туризму базується на поєднанні реабілітаційної, рекреаційної, соціальної, економічної та екологічної складових і відповідає принципам сталого розвитку. Її впровадження сприятиме підвищенню якості та доступності реабілітаційних і рекреаційних послуг, покращенню фізичного та психоемоційного стану поранених військових, а також прискоренню їх соціальної адаптації.

Реалізація моделі екологічного туризму матиме позитивний економічний ефект, що прояв-

лятиметься у розвитку туристичної та соціальної інфраструктури, створенні нових робочих місць, активізації підприємницької діяльності та зростанні доходів місцевих громад.

Важливим результатом упровадження екологічного туризму є також забезпечення раціонального використання лісових ресурсів, збереження екосистем і підвищення рівня екологічної свідомості суспільства. Разом із тим ефективність реалізації запропонованої моделі стримується низкою чинників, серед яких недосконалість нормативно-правового забезпечення, обмеженість фінансових ресурсів та недостатній рівень розвитку інфраструктури. У зв'язку з цим підвищення результативності впровадження моделі потребує комплексного підходу, що охоплює вдосконалення законодавства, розвиток державно-приватного партнерства, залучення інвестицій, гармонізацію з стандартами Європейського Союзу та впровадження системи багатокритеріального оцінювання ефективності.

Список використаних джерел:

1. Аналіз відповідності Лісового кодексу України Лісовій стратегії ЄС до 2030 року. *WWF*. URL: <https://surl.li/drsztp>
2. Бідучак А.С. Реабілітація військових у країнах світу та в Україні. *Буковинський медичний вісник*, 2025, Т. 29, № 4(116). С. 130–136. URL: <https://e-bmv.bsmu.edu.ua/article/view/347772/334792>
3. Волковська Ю.І., Дубовіч І. А. Особливості економіко-правового регулювання сталого ведення лісового господарства України в умовах зміни клімату. *Економіка України*, Київ, 2023, № 9 (742). С. 70–83. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.09.070>
4. Данчевська І.Р., Калайтан Т.В. Інтеграція ресурсного потенціалу карпатського регіону України у розвиток активного туризму. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*, 2024, № 1 (86). С. 147–159. URL: <https://tr.onnu.org.ua/handle/123456789/3888>
5. Дубовіч І.А., Джус О.Р. Теоретико-методичні аспекти економічного регулювання розвитку екологічного туризму. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026, 18.с. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18493292>
6. Заваріка Г.М., Зеленко О.О., Швецова О.В. Розвиток екологічного туризму в умовах викликів глобального масштабу. *Економіка та суспільство*, 2023. Випуск № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-95>
7. Закон України «Про туризм» (від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Замула І.В., Кирилюк Д.Р. Розвиток екологічного туризму в Україні. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. Випуск № 2 (104). С. 3–9. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-3-9](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-3-9)
9. Лісовий кодекс України (від 21 січня 1994 р., № 3852-ХІІ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
10. Москвяк Я.С. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму в Карпатському регіоні України. *Вісник Хмельницького національного університету «Економічні науки»*, 2022, № 2, Том 1. С. 184–188. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(1\)-26](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(1)-26)
11. Пучина О.В., Задорожна-Княгницька Л.В., Черепехіна О.А., Нетреба М.М., Гершанов А.М. Особливості комплексної реабілітації ветеранів війни. *Клінічна та профілактична медицина*, 2025, № 3. С. 91–95. DOI: <https://doi.org/10.31612/2616-4868.3.2025.12>
12. Табенська О.І., Прилуцький А.М. Проблеми та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 51, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-37>
13. Тарасюк О.В. Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*, 2025, № 1 (111). С. 51–63. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-51-63](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-51-63)
14. У Міноборони розповіли, скільки поранених військових повертається в стрій після реабілітації. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/minoboroni-rozpovili-skilki-poranenih-viyskovih-1722096877.html>
15. Фомічева Т.С., Дубовіч І. А., Васишин Х.Р. Сучасні соціально-економічні проблеми функціонування екологічного туризму на території лісового фонду Українських Карпат в умовах війни. *Науковий журнал «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського»*. Серія: «Економіка і управління». Том 34 (73). N 1. Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/73-1-9>

16. Shekera V. Conceptual principles for the formation of a policy for the sustainable development of domestic business. *Management*. 2024. Issue. 2 (40). С. 89–101. URL: <https://jrnl.knutd.edu.ua/index.php/mng/article/view/1799/1740>
17. Shevtsova A.V. Medical and psychological rehabilitation of military personnel, their family members, and the civilian population: a theoretical and legal analysis. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2025. Серія Право. Випуск 91: частина 3. С. 263–267. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.3.39>
18. Volkovska, Yu., Dubovich, I., Vyniarska, M., Petrețchi, N.-M. (2023). Modern theoretical-methodical and practical problems of implementing the concept of sustainable forest use in Ukraine in the conditions of war. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov • Series II • Vol. 16(65) No. 2*. P. 64–80. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.fwiafe.2023.16.65.2.4>

References:

1. Analiz vidpovidnosti Lisovoho kodeksu Ukrainy Lisovii stratehii ES do 2030 roku (2025). [Analysis of the Compliance of the Forest Code of Ukraine with the EU Forest Strategy until 2030]. *WWF*. Available at: <https://surl.li/drstzp> (in Ukrainian)
2. Biduchak A.S. (2025). Reabilitatsiia viiskovykh u krainakh svitu ta v Ukraini [Rehabilitation of military personnel in countries of the world and in Ukraine]. *Bukovynskiy medychniy visnyk*, no. 29(4(116)), pp. 130–136. Available at: <https://e-bmv.bsmu.edu.ua/article/view/347772/334792> (in Ukrainian)
3. Volkovska Yu.I., Dubovich I.A. (2023). Osoblyvosti ekonomiko-pravovoho rehulivannia staloho vedennia lisovoho hospodarstva Ukrainy v umovakh zminy klimatu [Peculiarities of economic and legal regulation of sustainable forest management in Ukraine under climate change]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 9(742), pp. 70–83. Available at: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.09.070> (in Ukrainian)
4. Danchevska I.R., Kalaitan T.V. (2024). Intehratsiia resursnoho potentsialu karpatskoho rehionu Ukrainy u rozvytok aktyvnoho turyzmu [Integration of the resource potential of the Carpathian region of Ukraine into the development of active tourism]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, no. 1(86), pp. 147–159. Available at: <https://rp.onmu.org.ua/handle/123456789/3888> (in Ukrainian)
5. Dubovich I.A., Dzhus O.R. (2026). Teoretyko-metodychni aspekty ekonomichnoho rehulivannia rozvytku ekolohichnoho turyzmu [Theoretical and methodological aspects of economic regulation of ecological tourism development]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, p. 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18493292> (in Ukrainian)
6. Zavarka H.M., Zelenko O.O., Shvetsova O.V. (2023). Rozvytok ekolohichnoho turyzmu v umovakh vyklykiv hlobalnoho masshtabu [Development of ecological tourism under global challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 5 no. 7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-95> (in Ukrainian)
7. Verkhovna Rada Ukrainy (1995). Zakon Ukrainy “Pro turyzm” [Law of Ukraine “On Tourism”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (in Ukrainian)
8. Zamula I.V., Kyryliuk D.R. (2023). Rozvytok ekolohichnoho turyzmu v Ukraini [Development of ecological tourism in Ukraine]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 2(104), pp. 3–9. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-3-9](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-3-9) (in Ukrainian)
9. Verkhovna Rada Ukrainy (1994). Lisovyi kodeks Ukrainy [Forest Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (in Ukrainian)
10. Moskviak Ya.S. (2022). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku ekolohichnoho turyzmu v Karpatskomu rehioni Ukrainy [Current state and prospects of ecological tourism development in the Carpathian region of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no.2(1), pp. 184–188. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(1\)-26](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(1)-26) (in Ukrainian)
11. Puchyna O.V., Zadorozhna-Kniahnytska L.V., Cherepiekhina O.A., Ntreba M.M., Hershanov A.M. (2025). Osoblyvosti kompleksnoi reabilitatsii veteraniv viiny [Peculiarities of comprehensive rehabilitation of war veterans]. *Klinichna ta profilaktychna medytsyna*, no. 3, pp. 91–95. DOI: <https://doi.org/10.31612/2616-4868.3.2025.12> (in Ukrainian)
12. Tabenska O.I., Prylutskyi A.M. (2023). Problemy ta perspektyvy rozvytku ekolohichnoho turyzmu v Ukraini [Problems and prospects of ecological tourism development in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-37> (in Ukrainian)
13. Tarasiuk O.V. (2025). Teoretychni zasady formuvannia kontseptsii staloho rozvytku ta yii praktychna realizatsiia na suchasnomu etapi rozvytku suspilstva [Theoretical foundations of the formation of the concept of sustainable development and its practical implementation at the current stage of societal development]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 1(111), pp. 51–63. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-51-63](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-51-63) (in Ukrainian)
14. RBC-Ukraine (2024). U Minoborony rozpovily, skilky poranenykh viiskovykh povertaietsia v strii pislia reabilitatsii [The Ministry of Defense reported how many wounded soldiers return to service after rehabilitation]. Available at: <https://www.rbc.ua/rus/news/minoboroni-rozpovili-skilki-poranenih-viyskovih-1722096877.html> (in Ukrainian)
15. Fomicheva T.Ye., Dubovich I.A., Vasylyshyn Kh.R. (2023). Suchasni sotsialno-ekonomichni problemy funktsionuvannia ekolohichnoho turyzmu na terytorii lisovoho fondu Ukrainy Karpat v umovakh viiny [Current socio-economic problems of ecological tourism functioning in the forest fund of the Ukrainian Carpathians under wartime conditions]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Ekonomika i upravlinnia*, no. 34(73)(1), pp. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/73-1-9> (in Ukrainian)

16. Shekera V. (2024) Conceptual principles for the formation of a policy for the sustainable development of domestic business. *Management*. Issue. 2 (40). Pp. 89–101. Available at: <https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/mng/article/view/1799/1740>

17. Shevtsova A.V. (2025) Medical and psychological rehabilitation of military personnel, their family members, and the civilian population: a theoretical and legal analysis. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University, Law Series*. Issue 91: Part 3. Pp. 263–267. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.3.39>

18. Volkovska, Yu., Dubovich, I., Vyniarska, M., Petrețchi, N.-M. (2023). Modern theoretical-methodical and practical problems of implementing the concept of sustainable forest use in Ukraine in the conditions of war. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov • Series II • Vol. 16(65) No. 2*. P. 64–80. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.fwiafe.2023.16.65.2.4>

Дата надходження статті: 20.04.2026

Дата прийняття статті: 11.05.2026

Дата публікації статті: 28.05.2026